

pka

Sammen giver
vi mere tilbage

PKA's Politik for ansvarlige Investeringer

2024

Indhold

1. Baggrund og formål	4
2. Overordnede principper for ansvarlige investeringer	5
2.1. Ansvarlige investeringer	5
2.2. Aktivt ejerskab	5
2.3. Skat	5
2.4. Konventioner og sanktioner	5
2.5. Eksklusioner og tolerancetærskler	6
2.6. Andre ansvarlige fokusmål	6
3. Integration af bæredygtighedsrisici	7
3.1. Bæredygtighedsrisici for PKA's investeringer	7
3.2. Håndtering af bæredygtighedsrisici i investeringsprocessen	9
3.3. Aflønning	12
4. Indvirkninger på bæredygtigheds-faktorer	13
5. Offentliggørelse og gennemsigtighed	15
6. Opdatering af politikken	16

Anvendelsesområde

Denne politik gælder følgende pensionskasser og pensionsselskab:

- Pensionskassen for Sygeplejersker og Lægeseekretærer
- Pensionskassen for Sundhedsfaglige
- Pensionskassen for Socialrådgivere, Socialpædagoger og Kontorpersonale
- Pensionskassen for Farmakonomer
- PKA+Pension Forsikringsselskab A/S

I denne politik bruger vi PKA som fællesbetegnelse for ovenstående pensionskasser og -selskab, der alle indgår i et administrationsfællesskab under PKA A/S.

PKA's Politik for ansvarlige investeringer afspejles i alle aspekter af PKA's adfærd og udgør sammen med PKA's Retningslinjer for ansvarlige investeringer, PKA's Politik for aktivt ejerskab, PKA's Politik for håndtering af afskovning og PKA's skattepolitik den samlede tilgang til ansvarlige investeringer i PKA. Endvidere er PKA's Politik for ansvarlige investeringer integreret i Investeringsstrategien, Investeringspolitikken og Retningslinjerne for investeringsområdet. Retningslinjerne og politikkerne er vedtaget af bestyrelserne i de fire pensionskasser og PKA+.

Politikken for ansvarlige investeringer gælder alle PKA's investeringer. Omfanget af PKA's overvågning beror dog på tilgængeligheden af relevante data og på instrumenttypen. En gennemgang af PKA's fremgangsmåde for ESG-risici på de enkelte aktivklasser fremgår af afsnit 4. I takt med, at vi opnår bedre data, vil overvågningen afspejle dette.

1. Baggrund og formål

I overensstemmelse med artikel 3, stk. 1 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/2088 af 27. november 2019 om bæredygtighedsrelaterede oplysninger i sektoren for finansielle tjenesteydelser (disclosure-forordningen) offentliggøres nærværende politik for ansvarlige investeringer, herunder integration af bæredygtighedsrisici i investeringsbeslutningsprocessen. Politikens afsnit 4 gælder specifikt for bæredygtighedsrisici, hvorved forstås miljømæssige, sociale eller ledelsesmæssige forhold, som hvis de opstår, vil eller kan have væsentlig negativ indvirkning på værdien af PKA's investeringer.

Hovedformålet med PKA's investeringsprodukter er at opnå gode risikjusterede afkast, som sikrer en økonomisk tryk alderdom for PKA's medlemmer. For PKA's medlemmer er det derudover vigtigt, at investeringer gør en positiv forskel og er kendetegnet ved ansvarlighed. PKA's Politik for ansvarlige investeringer beskriver, hvordan vi forholder os til vores investeringers bæredygtighedsrisici samt indvirkning på bæredygtighedsfaktorer. Formålet er at sætte rammerne for dels det ansvar, vi har over for medlemmerne i forhold til at tage højde for relevante risici, og dels det samfundsansvar vi ønsker at tage som en ansvarlig investor.

Ansvarlighed er en dybt forankret del af PKA's DNA, og vi agerer som en ansvarlig investor i vores investeringsbeslutninger og integrerer miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige karakteristika på tværs af relevante aktivklasser. Vi forholder os til de bæredygtighedsrisici, vores investeringer er udsat for. Forventningen er, at selskaber, der integrerer bæredygtighedsrisici og samtidig opfører sig ansvarligt, på lang sigt vil skabe et bedre og mere stabilt afkast til deres aktionærer, idet deres forretningsmodel er fremtidssikret. At sikre høje og stabile afkast på en ansvarlig måde sker konkret gennem til- og fravalg baseret på PKA's værdisæt samt aktivt ejerskab. Eksklusion af selskaber involveret i tobak, kontroversielle våben, kulminer og oliesand i lighed med øvrige selskaber på negativlisten udgør fravalg med henblik på at reducere PKA's bæredygtighedsrisici og negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer.

PKA har derudover sat ambitiøse sociale og klimarelaterede målsætninger. Det er med til at sikre handling bag vores medlemmers ønske om at understøtte en samfundsudvikling, der er mere klimavenlig og socialt ansvarlig. Det bidrager derudover til opfyldelsen af Danmarks og EU's målsætninger for at accelerere den bæredygtige omstilling og sikre bedre rammevilkår for klimarelaterede og sociale investeringer. Målsætningerne for klimarelaterede og sociale investeringer er aktive tilvalg og dermed bæredygtighedsindvirkninger, som er beskrevet i afsnit 5 samt i vores Erklæring om investeringsbeslutningers vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer, som er tilgængelig på hjemmesiden.

2. Overordnede principper for ansvarlige investeringer

2.1. Ansvarlige investeringer

PKA investerer i aktiver, der fremmer miljømæssige eller sociale karakteristika eller en kombination heraf, samt i virksomheder, der følger god ledelsespraksis, navnlig med hensyn til solide ledelsesstrukturer, arbejdstagerforhold, aflønning og overholdelse af skatteregler. PKA opdeler ikke sine investeringsaktiviteter i produkter. Hver pensionskasse er i sin helhed klassificeret som et artikel 8-produkt i henhold til disclosure-forordningen. PKA+ er klassificeret som to artikel 8-produkter, for selskabets to medlemsgrupper af henholdsvis gennemsnits- og markedsrenteprodukter.

Vi er i PKA forpligtet til at varetage medlemmernes interesser bedst muligt, hvilket inkluderer at tilrettelægge og foretage investeringer med det formål at skabe en sund risikostyring og de bedst mulige pensioner til medlemmerne. Under dette primære formål integreres miljømæssige og sociale karakteristika i investeringerne.

2.2. Aktivt ejerskab

PKA har vedtaget en særskilt Politik for aktivt Ejerskab for at sætte rammerne for dét samfundsansvar, vi ønsker at tage som en ansvarlig investor. Vi ønsker at påvirke vores porteføljeselskaber i en ansvarlig og positiv retning, således at vi fremmer bæredygtig forretningsdrift og den grønne omstilling. Af politikken fremgår det, at PKA udøver aktivt ejerskab gennem en række aktiviteter, herunder overvågning, dialog, stemmeafgivelse, eksklusion fra investeringsuniverset, samarbejde med andre aktionærer og rapportering.

2.3. Skat

PKA's arbejde med skat er styret af vores skattepolitik. Skattepolitikken stiller blandt andet krav om håndtering af investeringer i henhold til skattelovgivning og -praksis, om transparens på skatteområdet samt om undgåelse af investeringsstrukturer i EU's sortlistede lande.

2.4. Konventioner og sanktioner

PKA investerer ikke i selskaber, der PKA bekendt:

- overtræder konventioner fastsat af internationale organisationer ratificeret af Danmark eller den givne jurisdiktion der investeres i,
- overtræder national lovgivning eller
- overtræder sanktioner udstedt af FN eller EU.

I vurderingen af disse forhold vil fællesnævneren være FN's centrale konventioner om menneske- og arbejdstagerrettigheder, miljøforhold samt korruption, som er beskrevet i FN Global Compact.

PKA bakker op om Paris-aftalen og har forpligtet sig til at være CO₂-neutral inden 2050 på linje med Paris-aftalens målsætninger (temperaturstigningen må globalt ikke overstige 2°C og helst holde sig under 1,5°C) ved brug af den bedste tilgængelige videnskabelige viden, herunder fra FN's klimapanel (Intergovernmental Panel on Climate Change - IPCC). PKA opfordrer eksterne samarbejdspartnere, herunder kapitalforvaltere, kreditvurderingsbureauer, revisorer, børser, proxy rådgivere, investeringskonsulenter m.fl. til at sikre, at midler, produkter og tjenester, der er tilgængelige for investorer, er i overensstemmelse med opnåelsen af global CO₂-neutralitet inden 2050.

Derudover bakker PKA op om FN's Biodiversitetskonvention.

2.5. Eksklusioner og tolerancetærskler

PKA investerer ikke i våben som strider mod følgende konventioner:

- Konventionen om brug af visse konventionelle våben
- Konventionen om kemiske våben
- Konventionen om biologiske våben
- Konventionen om klyngebomber (Oslo konventionen)
- Konventionen om antipersonelle landminer (Ottawa konventionen)
- Traktaten om ikke-spredning af kernevåben

Eksklusionen gælder ligeledes for underleverandører, som leverer komponenter, service eller udvikling, der er specielt udviklet i forhold til det endelige produkt.

PKA investerer heller ikke i selskaber, der producerer tobaksprodukter. Underleverandører er ikke omfattet.

Derudover har PKA's bestyrelse vedtaget følgende tolerancetærskler:

- Der investeres ikke i kulforsyningsselskaber, hvor den samlede andel af omsætningen fra kulaktivitet udgør mere end 20 pct., såfremt selskabet ikke vurderes omstillingsparat
- Der investeres ikke i kulmineselskaber, såfremt selskabet ikke vurderes omstillingsparat
- Der investeres ikke i selskaber med aktiviteter inden for udvinding af oliesand, såfremt selskabet ikke vurderes omstillingsparat

2.6. Andre ansvarlige fokusmål

PKA har fokus på, at investeringerne bidrager til FN's Verdensmål og FN Global Compacts 10 principper.

Vores arbejde med ansvarlighed tager udgangspunkt i syv af FN's Verdensmål: 5) ligestilling mellem kønnene, 6) rent vand og sanitet, 7) bæredygtig energi, 8) anstændige jobs og økonomisk vækst, 9) industri, innovation og infrastruktur, 11) bæredygtige byer og lokalsamfund og 13) klimaindsats.

Derudover har vi i vores investeringer og aktive ejerskab særligt fokus på, at selskaber udviser ansvarlig adfærd, samt ikke medvirker til overtrædelser af arbejdstager- og menneskerettighederne.

3. Integration af bæredygtighedsrisici

3.1. Bæredygtighedsrisici for PKA's investeringer

PKA integrerer bæredygtighedsrisici i vores investeringsproces, både når vi foretager investeringen, og mens vi ejer aktivet. Bæredygtighedsrisici er miljømæssige, sociale eller ledelsesmæssige forhold, som – hvis de opstår – vil eller kan have væsentlig negativ indvirkning på værdien af PKA's investeringer. Risici vurderes ud fra sandsynligheden for, at forholdet forekommer, samt hvor stor en indvirkning, det vurderes at ville have på afkastet af investeringerne.

Bæredygtighedsrisici kan helt overordnet klassificeres inden for følgende hovedtyper:

- Fysiske risici er ændringer i de fysiske omgivelser som fx forhøjet vandstand, orkaner, tørke. De kan desuden have afledte effekter som tab af biodiversitet og naturressourcer eller gunstige betingelser for nye skadedyr og sygdomme
- Omdømmerisici vil typisk være offentlig kritik
- Regulatoriske risici i form af fx ny eller ændret lovgivning, der forbyder eller fordyrer en bestemt adfærd eller produkter
- Transitionsrisici betegner risici forbundet med overgangen fra et regime til et andet som fx overgangen til en klimavenlig økonomi med hurtige teknologiskift, ændrede forbrugerholdninger, politiske tiltag mm.

De forskellige typer af risici optræder ofte samtidig og indgår i vurderingen af det samlede risikoniveau. Hvilke faktorer, der konkret kan udgøre en bæredygtighedsrisiko, varierer alt efter, hvilket aktiv der investeres i, fx om der er tale om en aktieinvestering eller en ejendomsinvestering. Nedenfor beskrives de væsentligste bæredygtighedsrisici, vi har identificeret for PKA's portefølje:

Noterede aktier og kreditobligationer

PKA investerer primært i noterede aktier og kreditobligationer gennem eksterne forvaltere. De udvælges på baggrund af en due diligence, hvor vi blandt mange andre forhold også afdækker forvalterens tilgang til håndtering af bæredygtighedsrisici. Forvalteren vil typisk have en ESG-politik, der også forholder sig til bæredygtighedsrisici.

Investeringerne foretages med spredning såvel geografisk som på sektorer. Det reducerer forskellige bæredygtighedsrisicis indvirkning på afkastet, da der er mindre sandsynlighed for, at de rammer samtidig. Den samlede noterede portefølje er hovedsageligt eksponeret for risici, som rammer bredt.

For de enkelte investeringer i porteføljen har PKA fokus på risici forbundet med fossile brændsler, da risikoen for, at disse aktiver falder i markedsværdi på sigt, vurderes som relativ høj. Vi mitigerer denne risiko ved bl.a. aktivt ejerskab gennem Climate Action 100+ initiativet. PKA har desuden en nultolerance over for kulminedrift og udvinding af oliesand, der anses for at medføre særligt store både miljømæssige og sociale bæredygtighedsrisici.

PKA overvåger hvordan risikobilledet udvikler sig. Fx oplever vi stigende mediemæssig opmærksomhed på krænkelse af menneskerettigheder, som kan komme til at udgøre en større finansiel risiko. PKA screener derfor for krænkelse af menneskerettigheder og brud på FN Global Compacts principper.

PKA har i Retningslinjer for Investeringsområdet en undtagelse i afsnit om ansvarlige investeringer. Af afsnittet fremgår det, at der kan foretages syntetiske investeringer i enkeltaktier, aktieindeks samt kreditobligationer, der indeholder selskaber, som er opført på negativlisten. Ved handel med disse

investeringer, vil investeringerne skræddersys til at tage højde for negativlisten, hvis der ikke er væsentlige økonomiske ulemper.

De noterede aktiver er kendetegnet ved hurtigt at kunne afhændes, hvilket betyder, at den samlede bæredygtighedsrisiko er mindre - end for de mere illikvide aktiver.

Statsobligationer

Investeringerne i statsobligationer fordeler sig på statsobligationer med høj kreditrating og statsobligationer i emerging markets. Der er en højere risiko forbundet med investering i emerging markets obligationer, som omvendt også afspejles i et højere forventet afkast. Ved investering i statsobligationer, er det statens governance, der udgør den største risiko. PKA investerer fx ikke i statsobligationer udstedt af lande, der er optaget på EU's sortliste for skatterelaterede forhold, for at imødegå risikoen for at investere i skattejurisdiktioner, der ikke samarbejder om afsløring af skatteunddragelse og hvidvask. Vi investerer heller ikke i statsobligationer udstedt af lande, der er underlagt sanktioner af FN eller EU.

Realkreditobligationer

Realkreditobligationer er en aktivklasse, der også er eksponeret for bæredygtighedsrisici. PKA er desuden opmærksom på ledelsesmæssige forhold hos udsteder, herunder risikovurderingen af særligt klimarisici i forbindelse med udlån. Vi følger produktudviklingen af grønne obligationer og muligheden for mere præcist at måle CO2-udledningen forbundet med realkreditobligationerne.

Unoterede aktier

PKA investerer også i aktier, der ikke handles på en børs eller et andet reguleret marked. For disse aktier gælder, at der er langt mindre offentlig tilgængelig information om virksomhederne. Risikoen ved disse investeringer er dermed i udgangspunktet højere og stiller større krav til grundig due diligence.

Investeringerne foretages gennem selskabet Institutional Investment Partners Denmark (IIP), som investerer i kapitalfonde og venturefonde, der investerer i en portefølje af virksomheder.

Vurderingen af bæredygtighedsrisici foretages på fondsforvalterniveau. Her laver IIP en analyse af fondsforvalterens ESG-forankring baseret på blandt andet politikker, hvorvidt fondsforvalteren er underskriver af FN PRI samt ESG-fokus på porteføljeselskabsniveau. Ved en høj ESG-forankring hos en fondsforvalter, forventes væsentlige bæredygtighedsrisici at være mitigeret. Herudover foretager IIP også en vurdering af sektor- og landerisici i forbindelse med en fondsinvestering fra et ESG-perspektiv.

Ofte vil virksomheder i samme fond have en række fællestræk og dermed også lignende bæredygtighedsrisici. Det kan fx være virksomheder med forretningsmodeller baseret på vareudbringning, hvor der er en risiko forbundet med arbejdstagerforhold. Svage ledelsesmæssige forhold på dette område giver en betydelig omdømmerisici og risiko for tilkendelse af bøder af en størrelsesorden, der kan få betydning for vores investering.

Infrastruktur

PKA har betydelige investeringer i infrastrukturprojekter gennem selskabet AIP Management P/S, som gør os til medejere af aktiver, der understøtter den grønne omstilling, herunder landvind- og havvindmølleparker, solcelleparker og andre infrastrukturaktiver. Størstedelen af disse investeringer er i projekter, der producerer vedvarende energi. Fokus er oftest på de fysiske risici, fx hvordan skovbrande i Californien kan påvirke en solcellepark, eller hvordan en stigning i vandstanden kan påvirke en

havvindmøllepark. Solcelleparker placeres oftest i god afstand til vegetation for at mindske brandrisikoen, mens der for havvindmølleparker stilles store regulatoriske krav til designet af havvindmøllerne for at imødekomme ændringer i vandstanden.

Transitionsrisici spiller en særlig rolle på markedet for vedvarende energi, hvor der sker en hurtig teknologisk udvikling. Aktuelt er der stor interesse for power-to-x teknologier, dvs. teknologier, der giver mulighed for at omdanne vedvarende energi til brændstof. Dette er et område i rivende udvikling med risiko for at investere i en teknologi, der viser sig at blive mindre værdifuld end forventet. Forud for investering indenfor sådanne nye teknologier, vil der blive foretaget en grundig vurdering af partnerne omkring aktivet, herunder erfaringsgrundlag og kompetencer.

Ejendomme

Langt hovedparten af PKA's ejendomsportefølje er direkte ejede ejendomme i Danmark. Det er et reguleret område, og vi har som investor gode muligheder for indsigt i alle forhold vedrørende ledelsesmæssige og arbejdstagerforhold, relationer til lokalområdet og valide data for beregning af klimarisici.

Vurderingen af bæredygtighedsrisici har fokus på samarbejdspartnere i projektet og på fysiske risici. Vi stiller krav til at opførelsen af nye ejendomme, der opføres efter høje standarder også via certificeringer som svanemærket og DGNB når muligt. En effekt af disse krav er at mitigere risici forbundet med fx biodiversitet. PKA har identificeret arbejdstagerforhold som et særligt risikoområde for ejendomsinvesteringer. De ejendomsentreprenører, vi samarbejder med, forpligter sig til at overholde ILO konvention nr. 94 om arbejdstagerforhold og til at sikre, at underentreprenører ligeledes gør det.

Ved investering i ejendomme analyseres sandsynligheden for skader som følge af oversvømmelser, stormflod, voldsomt vejr samt klimaforandrings påvirkning af indeklimaet i bygningerne. Dette analysearbejde indgår som en del af projekteringen og tidligere ved udarbejdelse af lokalplan og byggetilladelse. Indeklimaet har stor betydning ikke bare for beboeres velbefindende, men også for udvikling af fugtskader, skimmelsvamp og angreb fra skadedyr. Det er alle forhold, der har betydning for lejeindtægten og salgsværdien af ejendommene og dermed afkastet til PKA's medlemmer, men som også i nogen grad kan imødegås med tiltag som stormflodssikring, ventilation mv.

3.2. Håndtering af bæredygtighedsrisici i investeringsprocessen

Due diligence

Inden vi foretager en investering, analyserer vores porteføljemanagere alle kendte risici i forbindelse med due diligence-processen, herunder bæredygtighedsrisici. Det er porteføljemanagerens ansvar at drøfte eventuelle bæredygtighedsrisici med ESG-kontoret, inden investeringen forelægges for Taktisk Aktivallokering (TAA) og Investeringskomitéen (IK). Det er PKA's porteføljemanagers ansvar at lave en individuel vurdering af, om investeringen overholder PKA's politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer og forelægge dette for TAA samt IK. Det indebærer blandt andet, at vi afdækker investeringens mulige eksponering over for aktiviteter, som er omfattet af PKA's overordnede principper for ansvarlige investeringer (beskrevet ovenfor). ESG-kontoret inddrages efter behov og godkender endeligt i due diligence-processen.

Hvis en identificeret risiko er kvantificerbar, indgår den i investeringsrisikoen. Hvis den derimod ikke er kvantificerbar, analyseres den efter behov mere kvalitativt af ESG-kontoret. Blandt de input, som ESG-kontoret benytter i den kvalitative analyse, er ESG-ratings og ESG-controversis rapporter fra MSCI og screeningsværktøjer fra Sustainalytics (indtil medio 2024) og EOS at Federated Hermes. Herefter indgår de identificerede bæredygtighedsrisici sammen med øvrige identificerede risici i indstillingen for den enkelte investering til TAA og IK. TAA og IK vurderer på denne baggrund, om PKA skal foretage den specifikke investering.

Ved investeringer i unoterede aktier, som ofte foregår via fonde og eksterne managers, har vi ikke samme mulighed for at vurdere, om der skal foretages en specifik investering. Derfor foretages en grundig due diligence, som bl.a. tager højde for vores negativliste og retningslinjer for ansvarlige investeringer, samt stiller krav om, at disse indarbejdes bedst muligt hos de enkelte fonde, herunder i forhold til integration af bæredygtighedsrisici. Hvis PKA via en fond bliver medejer af en virksomhed, der agerer i strid med politikker eller retningslinjer, og det besluttes at frasælge hele investeringen i fonden, skal fonden arbejde for, at dette sker på fornuftig vis under hensyntagen til øvrige investorer og de omkostninger, der er forbundet med dette.

Overvågning, herunder PKA's negativliste, observationsliste og dialogliste

Porteføljemanageren skal i samarbejde med ESG-kontoret løbende overvåge og kontrollere udviklingen i investeringens eventuelle bæredygtighedsrisici. Der pågår pt. et internt arbejde med at kortlægge sanktioner, og hvordan screeningen kan øges og dække bredere. Halvårligt screener Data, Valuation & Reporting for selskaber med eksponering mod tobak og kontroversielle våben med et screeningsværktøj fra Sustainalytics, samt oliesand, kulminer og andre kulaktiviteter med et screeningsværktøj fra MSCI. Herudover screenes for brud på FN Global Compact og menneskerettigheder, herunder i konfliktramte og besatte områder. Screening for menneskerettigheder er baseret på et screeningsværktøj fra Matter.

I PKA fører vi tre forskellige lister, som formaliserer vores overvågning: Negativlisten, observationslisten og dialoglisten.

Negativlisten er en udtømmende, men dynamisk oversigt over selskaber, som vi ved en aktiv beslutning har ekskluderet og fravalgt at investere i. Det vil typisk være som følge af, at selskabet systematisk overtræder vores politikker og retningslinjer, og ikke er villig til at gå i dialog og rette op herpå. Vi har også en negativliste over lande, som følge af at de pågældende lande er sanktionsbelagte eller på EU's sortliste for skatterelaterede forhold.

Observationslisten er en oversigt over de selskaber, som vi i PKA er i gang med at undersøge og vurdere i forbindelse med brud på vores Politik for aktivt ejerskab, Skattepolitik eller Retningslinjer for ansvarlige investeringer, eller øvrige kritisable forhold. Et selskab kan maksimalt være på vores observationsliste i 36 måneder, før der skal træffes en beslutning om, hvorvidt vi fortsat skal investere i selskabet, eller om det skal ekskluderes.

Dialoglisten er en selekteret oversigt over de selskaber, som vi er i dialog med typisk som led i et strategisk initiativ. Vi har i PKA også en længere dialogliste med selskaber, som EOS at Federated Hermes – på vegne af PKA – er i dialog med.

Data, Valuation & Reporting opdaterer kvartalsvist negativlisten for selskaber og lande. Data, Valuation & Reporting kontrollerer overholdelse af negativlisten efter hver opdatering og rapporterer til ESG-kontoret. Dialoglisten og observationslisten opdateres løbende. Opdateringerne indebærer, at vi med hjælp fra internationalt anerkendte serviceleverandører, herunder MSCI, Sustainalytics og EOS at Federated Hermes analyserer og screener udviklingen i investeringens bæredygtighed.

Ved markante ændringer i bæredygtighedsrisici tager vi stilling til, om dette medfører et tab på vores investering, om vi skal indgå i en dialog med selskabet, om selskabet skal på vores observationsliste, om selskabet skal på vores negativliste, eller om investeringen bør frasælges. Det gøres ved en analyse, som udarbejdes af ESG-kontoret og forelægges for ESG-komiteén.

Samarbejdspartnere, fx banker, ejendomsudviklere og ejendomsadministratorer, indgår vi i dialog med om bæredygtighedsrisici hvor relevant. PKA opfordrer løbende eksterne samarbejdspartnere til

at sikre, at midler, produkter og tjenester er i overensstemmelse med opnåelsen af global CO₂-neutralitet inden 2050.

IIP overvåger porteføljen for noterede selskaber, kontrollerer overholdelse af negativlisten for noterede selskaber og rapporterer løbende til ESG-kontoret.

AIP overvåger og kontrollerer overholdelse af negativlisten for lande, unoterede og børsnoterede selskaber samt observationslisten for infrastrukturporteføljen og rapporterer løbende til ESG-kontoret. Der afholdes kvartalsvise møder mellem ESG-kontoret og repræsentanter fra Data, Valuation og Reporting og hhv. AIP og IIP. Her drøftes den seneste udvikling på ESG, herunder bæredygtighedsrisici og integration heraf i due diligence.

ESG-komitéen

PKA har en ESG-Komité, som varetager PKA's strategiske arbejde med at forankre ESG i forretningen. Komitéen har en central rolle i at planlægge, monitorere og understøtte indsatsen for at opnå bestyrelsernes overordnede målsætninger.

ESG-komitéen består af direktionen samt underdirektøren for ESG, underdirektør for Data, Valuation & Reporting, underdirektør for Aktier og Likvide alternativer, pressechefen og skattechefen. På vegne af bestyrelserne har komitéen mandat til at træffe beslutninger vedrørende selskaber, samarbejdspartnere og de investeringer, der er underlagt PKA's politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer. Komitéens opgaver omfatter bl.a. at:

- Sikre at ESG-hensyn bliver integreret bl.a. gennem strategiske tiltag på en sådan måde, at medlemmernes interesser varetages bedst muligt ift. afkast
- Udarbejde strategier, interne positionspapirer og politikker på nye områder inden for ansvarlige investeringer, samt udarbejde og løbende opdatere PKA's politikker og retningslinjer for ansvarlige investeringer
- Sikre at PKA og de selskaber, der investeres i, efterlever de internationale principper, der er fastlagt i PKA's retningslinjer og politikker for ansvarlige investeringer
- Implementere ny ESG-relateret lovgivning
- Følge op på PKAs målsætninger på ESG-området.

ESG-komitéen mødes ca. ni gange årligt, og møderne er jævnt fordelt over året.

Ekstern rapportering

ESG-kontoret er ansvarlig for rapportering af porteføljens samlede ESG-forhold. Disse oplysninger offentliggøres på en særskilt hjemmeside for ESG-forhold: www.ansvarlige-investeringer.dk. Rapporteringen sker i overensstemmelse med disclosure-forordningens krav, lovgivningsmæssige krav, branchestillinger samt efter anbefalingerne fra Taskforce on Climate-related Financial Disclosures (TCFD).

Der rapporteres årligt på porteføljens klimarelaterede risici i en TCFD-rapport, som kortlægger og beskriver PKA's eksponering mod og tilgang til klimarelaterede finansielle risici på de fire områder: Ledelse, strategi, risikostyring samt nøgletal og mål.

Der rapporteres på disclosure-forordningens krav dels på hjemmesiden, dels i årsrapporter for de enkelte pensionskasser og PKA+.

Der rapporteres derudover på resultater fra udøvelse af aktivt ejerskab, som offentliggøres på hjemmesiden.

Endelig rapporteres der årligt en række ESG-nøgletal i PKA's årsrapporter. Det følger af PKA's tilslutning til regeringens finansielle klimapartnerskab, hvor de omfattede finansielle virksomheder har påtaget sig at rapportere på en række ESG-nøgletal. Det følger også af PKA's ønske om at lade konkrete tal på ESG-området fremgå af årsrapporten med udgangspunkt i FSR – danske revisorers foreslåede ESG-nøgletal.

For kalenderåret 2024 vil vi inddrage rapportering om biodiversitet efter anbefalingerne fra Task Force for Nature Related Disclosures (TNFD), og for kalenderåret 2025 vil vi rapportere efter CSRD og de underliggende rapporteringsstandarder.

3.3. Aflønning

Hverken bestyrelsen, direktionen eller den øvrige direktionskreds modtager variabel aflønning. Medarbejdere i investeringsafdelingen kan tildeles variabel løn.

Ved fastsættelse og udmåling af variabel løn tages hensyn til, at den understøtter en ikke overdreven risikotagning, herunder med hensyn til bæredygtighedsrisici efter følgende regelsæt:

1. Disclosure-forordningen om bæredygtighedsrelaterede oplysninger i sektoren for finansielle tjenesteydelser og regler udstedt i medfør heraf, der bl.a. fremmer integration af bæredygtighedsrisici i investeringsbeslutninger og -rådgivning mv.
2. Relevante politikker, retningslinjer, forretningsgange eller procedurer mv. om bl.a. bæredygtighedsrisici, der er fastlagt for Pensionskasserne, og som er vedtaget på baggrund af det i litra 1) angivne regelsæt og anden finansiell regulering. Heri indgår, at der er gennemført due diligence på rette kvalitetsmæssige niveau forud for gennemførte investeringer for at vurdere risici, herunder bæredygtighedsrisici for investeringerne.

Den konkrete udmåling af variabel løn skal herefter tage hensyn til ikke-økonomiske kriterier som fx medarbejderens manglende overholdelse af politikker, retningslinjer, forretningsgange og arbejdsrutiner, der sker uden særskilt aftale.

4. Indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer

Udover at identificere og håndtere bæredygtighedsrisici, tager PKA også hensyn til investeringernes indvirkning på bæredygtighedsfaktorer. Hermed menes de indvirkninger, PKA's investeringer kan have på miljømæssige, sociale eller ledelsesmæssige forhold. Dette uddybes yderligere i forhold til due diligence i PKA's Erklæring om investeringsbeslutningers vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer, som er tilgængelig på hjemmesiden, jf. disclosure-forordningen.

Hensyntagen til investeringernes indvirkning på bæredygtighedsfaktorer betyder bl.a., at vi i stigende grad tilvælger investeringer i selskaber, som vi vurderer, har særligt gode bæredygtigheds-karakteristika. På børsnoterede aktier har vi således et ca. 15 pct. ESG-tilt, hvilket betyder at aktiesammensætningen har en ESG-rating, som er ca. 15 pct. højere end benchmarket. Dermed tilvælger vi aktivt de selskaber, der ifølge MSCI har en god ESG-profil.

Derudover har PKA sat flere strategiske målsætninger:

- PKA's investeringer skal være CO₂-neutrale i 2050, jf. vores tilslutning til to protokoller for CO₂-neutralitet, IIGCC's Paris-Aligned Investment Initiative samt det FN-støttede Net Zero Asset Owner Alliance
- Investeringernes CO₂-aftryk skal være mindsket med 29 % i 2025 og med 50 % i 2030 i forhold til 2019
- Inden udgangen af 2025 skal vi have mindst 15 % af formuen i grønne investeringer, stigende til 20 % i 2030
- Inden udgangen af 2025 skal vi have mindst 10 mia. kr. i sociale investeringer

PKA har særligt fokus på investeringernes effekt på klima, herunder CO₂-udledning som bidrager til klimaforandringerne. Det afspejles både i ovennævnte strategiske målsætning, men også i vores aktive ejerskab, hvor vi bl.a. deltager i Climate Action 100+, et investorinitiativ som fører dialog med de 166 største globale CO₂-udledende børsnoterede selskaber. PKA har som sit engagement-mål evalueret alle de omfattede selskaber ved initiativets afslutning af fase 1 i 2023 og har valgt at ekskludere dem, som ikke har sat konkrete mål for at blive CO₂-neutrale på linje med Paris-aftalen.

Også biodiversitet er et særligt fokusområde i PKA's investeringer – bl.a. er vi underskrivere af Nature Action 100 og Finance for Biodiversity Pledge. Vi vil i 2024 udøve aktivt ejerskab over for Novo Nordisk tilgang til biodiversitet gennem Nature Action 100. Biodiversitetsrisici og -hensyn indgår som et krav i flere af de bæredygtigheds-certificeringer, som vores ejendomme har. Vi undersøger yderligere muligheder for at beskytte biodiversitet i vores investeringer.

Vi har en ambition om at fremme sociale karakteristika, hvilket sker gennem vores investeringer i mikrofinans, sociale boliger og fonde, som fremmer sociale forhold. Vores fokus på sociale faktorer omfatter også at undgå, at vores investeringer indgår i brud på menneskerettigheder eller øvrige konventioner, hvilket vi screener for som beskrevet under punkt om Overvågning ovenfor.

Som arbejdsmarkedspensionskasse prioriterer PKA ordentlige arbejdstagerrettigheder i de selskaber, vi investerer i. PKA har også særligt fokus på selskabers skatteforhold, som beskrevet i vores Skattepolitik. Begge udgør ligeledes væsentlige temaer i vores aktive ejerskab, og manglende omstillingsparathed i relation hertil kan også være grund til placering på PKA's observations-, dialog- eller negativliste.

Vi har særligt fokus på ligestilling mellem kønnene, både internt i PKA's egen virksomhed og i vores investeringer. I vores aktive ejerskab søger vi at fremme diversitet, herunder kønsdiversitet, i bestyrelser og blandt medarbejdere. Det gøres ved, at diversitet er et prioriteret tema i EOS at Federated Hermes' dialog med vores porteføljevirksomheder.

5. Offentliggørelse og gennemsigtighed

Offentliggørelse og gennemsigtighed er en del af PKA's tilgang til ansvarlige investeringer.

Vi orienterer årligt og løbende om PKA's arbejde med ansvarlighed på en særskilt hjemmeside ansvarlige-investeringer.dk samt på PKA's hjemmeside (pka.dk/om-pka/investeringer). Desuden beskrives tiltag inden for samfundsansvar i årsrapporten.

På vores hjemmeside ansvarlige-investeringer.dk offentliggør vi en række oplysninger om PKA's investeringers ansvarlighed og bæredygtighed. Det omfatter også oplysninger i henhold til disclosure-forordningen. PKA's investeringsprodukter er kategoriseret som artikel 8-produkter. Det betyder, at vi tager hensyn til miljømæssige, klimamæssige, sociale og ledelsesmæssige karakteristika, når vi investerer.

Offentliggørelse og gennemsigtighed er en del af PKA's aktive ejerskab, og vi bestræber os på at være transparente om dialoger, stemmeafgivelser og investeringer, da vi er af den overbevisning, at åbenhed er med til at fremme ansvarlighed.

Derudover bliver der årligt orienteret om PKA's arbejde med aktivt ejerskab på hjemmesidens underside ansvarlige-investeringer.dk/aktivt-ejerskab, der beskriver, hvordan PKA's politik for aktivt ejerskab er integreret og udført i praksis. Dette inkluderer en beskrivelse af generel stemmeafgivelse, redegørelse for væsentlige afstemninger, og PKA's brug af ekstern rådgivning i forbindelse med afstemninger.

6. Opdatering af politikken

Denne politik opdateres efter behov og mindst én gang årligt med henblik på at sikre, at den er i overensstemmelse med PKA's udvikling og lovgivningen. Politikken er senest opdateret i februar 2024

pka

